

Fakultativt protokoll till barnkonventionen

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2005/06:68 Försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi – Fakultativt protokoll till konventionen om barnets rättigheter.

I propositionen föreslås att riksdagen skall godkänna det av Förenta nationernas generalförsamling den 25 maj 2000 antagna fakultativa protokollet till konventionen om barnets rättigheter (barnkonventionen) rörande försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi. I propositionen föreslås dessutom att riksdagen skall anta de ändringar i brottsbalken som bedöms nödvändiga för att Sverige skall kunna tillträda det fakultativa protokollet. Ändringarna innebär att ett nytt brott införs – otillbörligt utverkande av samtycke eller tillstånd till adoption av barn. Även försök till sådant brott föreslås bli kriminaliserat.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2006.

Inga motioner har väckts i ärendet.

Socialutskottet har i ärendet avgett yttrande såvitt avser frågan om tillträde till det fakultativa protokollet. Socialutskottet har därvid föreslagit att justitieutskottet tillstyrker propositionen i den delen.

Justitieutskottet tillstyrker propositionen i dess helhet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Tillträde till det fakultativa protokollet till barnkonventionen, m.m.	5
Tillträde till det fakultativa protokollet	5
Yttrandet från socialutskottet	5
Utskottets ställningstagande	6
Följdlagstiftning	6
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	7
Propositionen	7
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	8
<i>Bilaga 3</i>	
Fakultativt protokoll till barnkonventionen	9
<i>Bilaga 4</i>	
Socialutskottets yttrande 2005/06:SoU3y	23

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Tillträde till det fakultativa protokollet

Riksdagen godkänner det fakultativa protokollet till konventionen om barnets rättigheter om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:68 punkt 1.

2. Antagande av lagförslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till ändring i brottsbalken. Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:68 punkt 2.

Stockholm den 21 mars 2006

På justitieutskottets vägnar

Johan Pehrson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Johan Pehrson (fp), Britta Lejon (s), Rolf Olsson (v), Margareta Persson (s), Beatrice Ask (m), Lennart Nilsson (s), Helena Frisk (s), Peter Althin (kd), Elisebeht Markström (s), Jeppe Johnsson (m), Göran Norlander (s), Johan Linander (c), Joe Frans (s), Kerstin Andersson (s), Leif Björnlod (mp), Hillevi Engström (m) och Jan Ertsborn (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Den 25 maj 2000 antog FN:s generalförsamling ett fakultativt protokoll till konventionen om barnets rättigheter (barnkonventionen) som avser försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi. Protokollet undertecknades av Sverige den 8 september 2000 och trädde i kraft den 18 januari 2002, efter att tio stater hade ratificerat det.

Inom Justitiedepartementet har departementspromemorian Ett heltäckande straffansvar för människohandel, m.m. (Ds 2003:45) utarbetats. I promemorian föreslås – i nu aktuellt hänseende – att Sverige skall tillträda det fakultativa protokollet rörande försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi. I promemorian föreslås vidare de lagändringar som bedöms nödvändiga för att tillträda protokollet.

Lagförslagen i departementspromemorian har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Justitiedepartementet (Ju2003/7148/L5).

Lagrådet har avgett yttrande över lagförslaget i propositionen. Regeringen har följt de förslag Lagrådet lämnat.

Regeringens lagförslag återfinns i *bilaga 2*. Det fakultativa protokollet till barnkonventionen återfinns i *bilaga 3*.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner det av Förenta nationernas generalförsamling den 25 maj 2000 antagna fakultativa protokollet till barnkonventionen rörande försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi. I propositionen föreslås också de lagändringar som anses nödvändiga för att kunna tillträda protokollet.

Regeringens bedömning är att svensk lagstiftning i huvudsak uppfyller åtagandena i protokollet. Lagändringar krävs dock i fråga om kriminalisering av och påföljder för mellanhänders otillbörliga framkallande av samtycke till adoption av barn. Till följd härav föreslås att det i 7 kap. brottsbalken införs ett nytt brott – otillbörligt utverkande av samtycke eller tillstånd till adoption av barn. Även försök till sådant brott föreslås bli kriminaliserat.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2006.

Utskottets överväganden

Tillträde till det fakultativa protokollet till barnkonventionen, m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner det fakultativa protokollet till barnkonventionen samt antar de av regeringen föreslagna ändringarna i brottsbalken som föranleds av tillträdet till protokollet.

Det har inte väckts några motioner med anledning av propositionen.

Tillträde till det fakultativa protokollet

Yttrandet från socialutskottet

Den 31 januari 2006 beslutade justitieutskottet att bereda socialutskottet tillfälle att yttra sig över förslagspunkt 1 i propositionen, rörande godkännande av tilläggsprotokollet, jämte eventuella motioner. Socialutskottet har i yttrande föreslagit att justitieutskottet skall tillstyrka ett godkännande av förslagspunkt 1 i propositionen (bet. 2005/06:SoU3y). Yttrandet återfinns i *bilaga 4*. Socialutskottet anförde i yttrandet följande.

Försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi utgör fullständigt oacceptabla företeelser. De är uttryck för en cynisk människosyn och en bristande respekt för barn som individer. Företeelserna är till sin natur oftast gränsöverskridande och organiserade. Inget enskilt land kan genom enbart nationella åtgärder komma till rätta med problemen. Internationellt samarbete är därför nödvändigt.

Det nu aktuella fakultativa protokollet till konventionen om barnets rättigheter förväntas bli ett effektivt instrument i kampen mot människohandel med dess olika syften samt också när det gäller att bekämpa olagliga adoptioner. Därutöver bedöms protokollet kunna utgöra en stark grund för det internationella samarbetet när det gäller bekämpandet av barnprostitution och att barn används för framställning av pornografi.

Socialutskottet delar bedömningen att Sverige aktivt bör främja och delta i olika aktiviteter i det internationella samarbetet för att bekämpa försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi.

Staternas tillämpning av det fakultativa protokollet kommer att inkluderas i den granskning som FN:s kommitté för barnets rättigheter gör av staternas framsteg och åtgärder för att förverkliga barnets rättigheter. Soci-

alutskottet anser det självklart att Sverige godkänner ett fakultativt protokoll till barnkonventionen som avser att ge barn ett utökat skydd mot människohandel, olagliga adoptioner, barnprostitution och barnpornografi.

Utskottets ställningstagande

Utskottet instämmer i vad socialutskottet har anfört. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner det av Förenta nationernas generalförsamling antagna fakultativa protokollet till barnkonventionen.

Följdlagstiftning

Utskottet delar regeringens bedömning i propositionen att svensk lagstiftning i huvudsak uppfyller de krav som det fakultativa protokollet uppställer. Som regeringen har konstaterat innebär tillträde till protokollet emellertid ett åtagande att kriminalisera sådant handlande som består i att som mellanhand otillbörligt framkalla samtycke till adoption av ett barn i strid med tillämpliga internationella instrument om adoption. Utskottet delar regeringens bedömning att för att Sverige fullt ut skall kunna uppfylla det krav som uppställs i protokollets på kriminalisering och för att förstärka adoptionsinstitutets säkerhet och integritet och principen att det är barnets bästa som skall tillgodoses vid adoption bör en straffrättslig sanktion införas mot användande av otillbörliga förfaranden i samband med adoption. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att det av systematiska skäl och tydlighetsskäl bör införas en särskild straffbestämmelse i 7 kap. brottsbalken som avser otillbörliga framkallanden av samtycke eller tillstånd till adoption av barn. Utskottet anser att det förslag till lagtext som regeringen har lagt fram är lämpligt utformat.

Utskottet föreslår att riksdagen antar de föreslagna ändringarna i brottsbalken. Propositionen bör således bifallas i sin helhet av riksdagen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2005/06:68 Försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi – Fakultativt protokoll till konventionen om barnets rättigheter:

1. Regeringen föreslår att riksdagen godkänner det fakultativa protokollet till konventionen om barnets rättigheter om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi.
2. Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i brottsbalken.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om brottsbalken

dels att 7 kap. 5 § skall ha följande lydelse,

dels att det i balken skall införas en ny paragraf, 7 kap. 2 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

2 §¹

Den som, vid annans adoption av en person under arton år, genom olaga tvång eller vilseledande eller genom att utlova eller ge otillbörlig ersättning utverkar samtycke eller tillstånd till en sådan adoption, döms för otillbörligt utverkande av samtycke eller tillstånd till adoption av barn till böter eller fängelse i högst två år.

5 §²

För försök till förvanskande av familjeställning eller egenmäktighet med barn som är grovt döms till ansvar enligt vad i 23 kap. stadgas.

För försök till otillbörligt utverkande av samtycke eller tillstånd till adoption av barn, förvanskande av familjeställning eller egenmäktighet med barn som är grovt döms till ansvar enligt vad i 23 kap. stadgas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

¹ Tidigare 2 § upphävd genom 1973:648.

² Senaste lydelse 1993:207.

BILAGA 3

Fakultativt protokoll till barnkonventionen

Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornography

The state Parties to the present Protocol,

Considering that, in order to achieve the purposes of the Convention on the Rights of the Child and the implementation of its provisions, especially articles 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 and 36, it would be appropriate to extend the measures that States Parties should undertake in order to guarantee the protection of the child from the sale of children, child prostitution and child pornography,

Considering also that the Convention on the Rights of the Child recognizes the right of the child to be protected from economic exploitation and from performing any work that is likely to be hazardous or to interfere with the child's education, or to be harmful to the child's health or physical, mental, spiritual, moral or social development,

Gravely concerned at the significant and increasing international traffic in children for the purpose of the sale of children, child prostitution and child pornography,

Deeply concerned at the widespread and continuing practice of sex tourism, to which children are especially vulnerable, as it directly promotes the sale of children, child prostitution and child pornography,

Recognizing that a number of particularly vulnerable groups, including girl children are at greater risk of sexual exploitation and that girl children are disproportionately represented among the sexually exploited,

Fakultativt protokoll till konventionen om barnets rättigheter om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi

De stater som är parter i detta protokoll,

som anser att det för att uppnå syftena med konventionen om barnets rättigheter och genomförandet av bestämmelserna i denna, särskilt artiklarna 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 och 36, skulle vara lämpligt att utöka de åtgärder som konventionsstaterna bör vidta för att garantera att barn skyddas från försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi,

som även anser att konventionen om barnets rättigheter erkänner barnets rätt att skyddas från att bli ekonomiskt utnyttjat och från något arbete som sannolikt kan vara riskfyllt eller hindra barnets utbildning, eller vara skadligt för barnets hälsa eller fysiska, psykiska, andliga, moraliska eller sociala utveckling,

som är allvarligt oroade av den omfattande och ökande internationella handeln med barn i syfte att sälja barn, bedriva barnprostitution och barnpornografi,

som är djupt oroade av den utbredda och fortsatta sexturismen, som barn är särskilt sårbara för, eftersom den direkt främjar försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi,

som erkänner att ett antal särskilt utsatta grupper, inbegripet flickor, löper större risk att bli sexuellt utnyttjade och att flickor utgör en oproportionerligt stor andel av de sexuellt utnyttjade,

Concerned about the growing availability of child pornography on the Internet and other evolving technologies, and recalling the International Conference on Combating Child Pornography on Internet, held in Vienna in 1999, in particular its conclusion calling for the worldwide criminalization of the production, distribution, exportation, transmission, importation, international possession and advertising of child pornography, and stressing the importance of closer cooperation and partnership between Governments and the Internet industry,

Believing that the elimination of the sale of children, child prostitution and child pornography will be facilitated by adopting a holistic approach, addressing the contribution factors, including underdevelopment, poverty, economic disparities, inequitable socio-economic structure, dysfunctioning families, lack of education, urban-rural migration, gender discrimination, irresponsible adult sexual behavior, harmful traditional practises, armed conflicts and trafficking in children,

Believing also that efforts to raise public awareness are needed to reduce consumer demands for the sale of children, child prostitution and child pornography, and believing further in the importance of the strengthening global partnership among all actors and of improving law enforcement at the national level,

Noting the provisions of international legal instruments relevant to the protection of children, including the Hague Convention on Protection of Children and Cooperation in Respect of Intercountry Adoption, the Hague Convention on the Civil Aspects of International Child Abduction, the Hague

som oroas av den ökade tillgången på barnpornografi på Internet och i annan teknik under utveckling och som erinrar om den internationella konferensen om bekämpning av barnpornografi på Internet, som hölls i Wien 1999, i synnerhet dess slutsatser, där det krävs en världsomspännande kriminalisering av produktion, distribution, export, överföring, import, avsiktligt innehav och annonsering av barnpornografi, och som betonar vikten av närmare samarbete och partnerskap mellan regeringarna och Internetindustrin,

som tror att avskaffandet av försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi kommer att underlättas genom att en helhetssyn antas, som tar hänsyn till de bidragande faktorerna, inbegripet underutveckling, fattigdom, ekonomiska skillnader, orättvisa socio-ekonomiska strukturer, dysfunktionella familjer, brist på utbildning, migration från land till stad, könsdiskriminering, oansvarigt sexuellt beteende av vuxna, skadliga sedvänjor, väpnade konflikter och handel med barn.

som även tror att ansträngningar att höja allmänhetens medvetenhet behövs för att minska efterfrågan på försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi och som dessutom tror på vikten av att stärka det globala partnerskapet mellan alla aktörer och av att förbättra brottsbekämpningen på nationell nivå,

som noterar bestämmelserna i internationella rättsliga instrument som är relevanta när det gäller skydd av barn, inbegripet Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete avseende internationella adoptioner, Haagkonventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av

Convention on Jurisdiction, Applicable Law, Recognition, Enforcement and Cooperation in Respect of Parental Responsibility and Measures for the Protection of Children, and International Labour Organization Convention No. 182 on the Prohibition and Immediate Action for Elimination of the Worst Forms of Child Labour,

Encouraged by the overwhelming support for the Convention on the Rights of the Child, demonstrating the widespread commitment that exists for the promotion and protection of the rights of the child,

Recognizing the importance of the implementation of the provisions of the Programme of Action for the Prevention of the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography and the Declaration and Agenda for Action adopted at the World Congress against Commercial Sexual Exploitation of Children, held in Stockholm from 27 to 31 August 1996, and other relevant decisions and recommendations of pertinent international bodies,

Taking due account of the importance of the traditions and cultural values of each people for the protection and harmonious development of the child,

Have agreed as follows:

Article 1

States Parties shall prohibit the sale of children, child prostitution and child pornography as provided for by the present Protocol.

Article 2

For the purposes of the present Protocol:

(a) Sale of children means any act or transaction whereby a child is transferred by any person or group of persons to another for

barn, Haagkonventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn samt Internationella arbetsorganisationens (ILO) konvention nr 182 om de värsta formerna av barnarbete

som uppmuntras av det överväldigande stödet för konventionen om barnets rättigheter, som visar på det omfattande engagemang som finns för att främja och skydda barnets rättigheter,

som erkänner vikten av att genomföra bestämmelserna i handlingsprogrammet för förhindrande av försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi samt i den deklaration och den handlingsplan som antogs vid världskongressen mot kommersiell sexuell exploatering av barn som hölls i Stockholm den 27-31 augusti 1996, liksom i andra relevanta beslut och rekommendationer av berörda internationella organ,

som tar vederbörlig hänsyn till vikten av varje folks traditioner och kulturella värderingar när det gäller barnets skydd och harmoniska utveckling,

har kommit överens om följande:

Artikel 1

Konventionsstaterna skall förbjuda försäljning av barn, barnprostitution och barn-pornografi enligt bestämmelserna i detta protokoll.

Artikel 2

I detta protokoll avses med

a) försäljning av barn: varje handling eller transaktion genom vilken ett barn överförs av en person eller grupp av personer till annan mot

remuneration or any other consideration;

(b) Child prostitution means the use of a child in sexual activities for remuneration or any other form of consideration;

(c) Child pornography means any representation, by whatever means, of a child engaged in real or simulated explicit sexual activities or any representation of the sexual parts of a child for primarily sexual purposes.

Article 3

1. Each State Party shall ensure that, as a minimum, the following acts and activities are fully covered under its criminal or penal law, whether such offences are committed domestically or transnationally or on an individual or organized basis:

(a) In the context of sale of children as defined in article 2:

(i) Offering, delivering or accepting, by whatever means, a child for the purpose of:

a. Sexual exploitation of the child;

b. Transfer of organs of the child for profit;

c. Engagement of the child in forced labour;

(ii) Improperly inducing consent, as an intermediary, for the adoption of a child in violation of applicable international legal instruments on adoption;

(b) Offering, obtaining, procuring or providing a child for child prostitution, as defined in article 2;

(c) Producing, distributing, disseminating, importing, exporting, offering, selling or possessing for the above purposes child pornography as defined in article 2.

2. Subject to the provisions of the national law of a State Party,

betalning eller någon annan form av ersättning,

b) barnprostitution: användning av ett barn i sexuella handlingar mot betalning eller någon annan form av ersättning,

c) barnpornografi: framställning, av vilket som helst slag, av ett barn som deltar i verkliga eller simulerade oförblommerade sexuella handlingar eller varje framställning av ett barns könsorgan för huvudsakligen sexuella syften.

Artikel 3

1. Varje konventionsstat skall säkerställa att åtminstone följande handlingar och verksamheter omfattas helt av dess straffrättsliga lagstiftning, oavsett om brotten begås inom ett land eller är gränsöverskridande och oavsett om de begås på individuell basis eller i organiserad form:

a) När det gäller försäljning av barn enligt artikel 2

i) att bjuda ut, leverera eller ta emot ett barn, på vilket sätt det än sker, i syfte att

a. barnet skall utnyttjas sexuellt,

b. att barnets organ skall överlåtas i vinstsyfte,

c. att barnet skall sättas i tvångsarbete,

ii) att som mellanhand otillbörligt framkalla samtycke till adoption av ett barn i strid med tillämpliga internationella rättsliga instrument om adoption.

b) Att bjuda ut, ta emot, skaffa fram eller tillhandahålla ett barn för barnprostitution enligt artikel 2.

c) Att producera, distribuera, sprida, importera, exportera, bjuda ut eller sälja eller att för sådant syfte, inneha barnpornografi enligt definitionen i artikel 2.

2. Med förbehåll för bestämmelserna i den nationella lagstiftningen

the same shall apply to an attempt to commit any of the said acts and to complicity or participation in any of the said acts.

3. Each State Party shall make such offences punishable by appropriate penalties that take into account their grave nature.

4. Subject to the provisions of its national law, each State Party shall take measures, where appropriate, to establish the liability of legal persons for offences established in paragraph 1 of the present article. Subject to the legal principles of the State Party, such liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.

5. States Parties shall take all appropriate legal and administrative measures to ensure that all persons involved in the adoption of a child act in conformity with applicable international legal instruments.

Article 4

1. Each State Party shall take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences referred to in article 3, paragraph 1, when the offences are committed in its territory or on board a ship or aircraft registered in that State.

2. Each State Party may take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences referred to in article 3, paragraph 1, in the following cases:

(a) When the alleged offender is a national of that State or a person who has his habitual residence in its territory;

(b) When the victim is a national of that State.

3. Each State Party shall also take such measures as may be

i en konventionstat skall detsamma gälla försök att begå samt medhjälp och annan medverkan till någon av de nämnda handlingarna.

3. Varje konventionsstat skall belägga sådana brott med lämpliga straff som beaktar deras allvarliga beskaffenhet.

4. Med förbehåll för bestämmelserna i dess nationella lagstiftning skall varje konventionsstat vidta åtgärder för att, när det är lämpligt, fastställa juridiska personers ansvar för brott som anges i punkt 1 i denna artikel. Beroende på konventionsstatens nationella rättsliga principer, kan ett sådant ansvar för juridiska personer vara straffrättsligt, civilrättsligt eller administrativt.

5. Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga rättsliga och administrativa åtgärder för att säkerställa att alla personer som är inblandade i adoptionen av ett barn handlar i överensstämmelse med tillämpliga internationella rättsliga instrument.

Artikel 4

1. Varje konventionsstat skall vidta sådana åtgärder som kan vara nödvändiga för att fastställa sin behörighet över de brott som anges i artikel 3.1 när brotten begås på dess territorium eller ombord på ett fartyg eller flygplan som är registrerat i den staten.

2. Varje konventionsstat får vidta sådana åtgärder som kan vara nödvändiga för att fastställa sin behörighet över de brott som anges i artikel 3.1 i följande fall:

a) När den misstänkta gärningsmannen är medborgare i den staten eller en person som är stadigvarande bosatt på dess territorium.

b) När offret är medborgare i den staten.

3. Varje konventionsstat skall även vidta sådana åtgärder som kan

necessary to establish its jurisdiction over the aforementioned offences when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite him or her to another State Party on the ground that the offence has been committed by one of its nationals.

4. The present Protocol does not exclude any criminal jurisdiction exercised in accordance with internal law.

Article 5

1. The offences referred to in article 3, paragraph 1, shall be deemed to be included as extraditable offences in any extradition treaty existing between States Parties and shall be included as extraditable offences in every extradition treaty subsequently concluded between them, in accordance with the conditions set forth in such treaties.

2. If a State Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, it may consider the present Protocol to be a legal basis for extradition in respect of such offences. Extradition shall be subject to the conditions provided by the law of the requested State.

3. States Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize such offences as extraditable offences between themselves subject to the conditions provided by the law of the requested State.

4. Such offences shall be treated, for the purpose of extradition between States Parties, as if they had been committed not only in the place in which they occurred but also in the territories of the States required to establish their jurisdic-

vara nödvändiga för att fastställa sin behörighet över de ovannämnda brotten när den misstänkta gärningsmannen vistas på dess territorium och den inte utlämnar honom eller henne till en annan konventionsstat av det skälet att brottet har begåtts av en av dess medborgare.

4. Detta protokoll utesluter inte någon straffrättslig behörighet som utövas i enlighet med nationell lagstiftning.

Artikel 5

1. De brott som anges i artikel 3.1 skall anses som utlämningsbara brott enligt varje befintligt utlämningsavtal mellan konventionsstater och brotten skall också anses som utlämningsbara brott enligt varje utlämningsavtal som senare ingås mellan sådana, i enlighet med de villkor som anges i dessa avtal.

2. Om en konventionsstat i vilken förekomsten av ett avtal är ett villkor för utlämning mottar en utlämningsframställning från en annan konventionsstat som den inte har något utlämningsavtal med, får den betrakta detta protokoll som rättslig grund för utlämning med avseende på sådana brott. Utlämning skall ske på de villkor som föreskrivs i den anmodade konventionsstatens lagstiftning.

3. Konventionsstater i vilka förekomsten av ett avtal inte är ett villkor för utlämning skall sinsemellan erkänna sådana brott som utlämningsbara brott om inte annat följer av villkoren i den anmodade statens lagstiftning.

4. Sådana brott skall för utlämning mellan konventionsstater behandlas som om de hade begåtts inte bara på den plats där de inträffade utan även på territorierna i de stater av vilka det krävs att de skall fastställa sin behörighet i en-

tion in accordance with article 4.

5. If an extradition request is made with respect to an offence described in article 3, paragraph 1, and the requested State Party does not or will not extradite on the basis of the nationality of the offender, that State shall take suitable measures to submit the case to its competent authorities for the purpose of prosecution.

Article 6

1. States Parties shall afford one another the greatest measure of assistance in connection with investigations or criminal or extradition proceedings brought in respect of the offences set forth in article 3, paragraph 1, including assistance in obtaining evidence at their disposal necessary for the proceedings.

2. States Parties shall carry out their obligations under paragraph 1 of the present article in conformity with any treaties or other arrangements on mutual legal assistance that may exist between them. In the absence of such treaties or arrangements, States Parties shall afford one another assistance in accordance with their domestic law.

Article 7

States Parties shall, subject to the provisions of their national law:

(a) Take measures to provide for the seizure and confiscation, as appropriate, of:

(i) Goods, such as materials, assets and other instrumentalities used to commit or facilitate offences under the present protocol;

(ii) Proceeds derived from such offences;

(b) Execute requests from another State Party for seizure or

lighet med artikel 4.

5. Om en utlämningsframställning görs med avseende på ett brott som beskrivs i artikel 3.1 och den anmodade konventionsstaten inte utlämnar eller kommer att utlämna på grundval av gärningsmannens nationalitet, skall den staten vidta lämpliga åtgärder för att överlämna ärendet till sina behöriga myndigheter för åtal.

Artikel 6

1. Konventionsstater skall ge varandra största möjliga bistånd i samband med utredningar eller lagförings- eller utlämningsförfaranden med anledning av de brott som anges i artikel 3.1, inbegripet bistånd att skaffa fram de bevis de förfogar över och som krävs för förfarandet.

2. Konventionsstater skall fullgöra sina skyldigheter enligt punkt 1 i denna artikel i överensstämmelse med de fördrag eller andra överenskommelser om ömsesidig rättslig hjälp som eventuellt finns mellan dem. Om det inte finns några sådana fördrag eller överenskommelser skall konventionsstater ge varandra bistånd i enlighet med sin nationella lagstiftning.

Artikel 7

Konventionsstaterna skall, om inte annat följer av bestämmelserna i deras nationella lagstiftning,

a) vidta åtgärder för att möjliggöra beslag och förverkande, när det är lämpligt, av

i) föremål, så som utrustning, tillgångar och andra hjälpmedel som använts för att begå eller underlätta brott enligt detta protokoll,

ii) vinster som härrör från sådana brott,

b) verkställa framställningar från en annan konventionsstat om be-

confiscation of goods or proceeds referred to in subparagraph (a) (i) and (ii);

(c) Take measures aimed at closing, on a temporary or definitive basis, premises used to commit such offences.

Article 8

1. States Parties shall adopt appropriate measures to protect the rights and interests of child victims of the practices prohibited under the present Protocol at all stages of the criminal justice process, in particular by:

(a) Recognizing the vulnerability of child victims and adapting procedures to recognize their special needs, including their special needs as witnesses;

(b) Informing child victims of their rights, their role and the scope, timing and progress of the proceedings and of the disposition of their cases;

(c) Allowing the views, needs and concerns of child victims to be presented and considered in proceedings where their personal interests are affected, in a manner consistent with the procedural rules of national law;

(d) Providing appropriate support services to child victims throughout the legal process;

(e) Protecting, as appropriate, the privacy and identity of child victims and taking measures in accordance with national law to avoid the inappropriate dissemination of information that could lead to the identification of child victims;

(f) Providing, in appropriate cases, for the safety of child victims, as well as that of their families and witnesses on their behalf, from intimidation and retaliation;

slagtagande eller förverkande av föremål eller vinster som avses i a, i och ii,

c) vidta åtgärder i syfte att tillfälligt eller slutgiltigt stänga lokaler som används till att begå sådana brott.

Artikel 8

1. Konventionsstaterna skall besluta om lämpliga åtgärder för att under alla stadier av det straffrättsliga förfarandet skydda de rättigheter och intressen de barn har som är offer för de verksamheter som är förbjudna enligt detta protokoll, särskilt genom att

a) erkänna barnens sårbarhet och anpassa förfarandena till deras särskilda behov, inbegripet deras speciella behov som vittnen,

b) informera barnen om deras rättigheter och deras roll i samt omfattningen, utvecklingen och den fortsatta handläggningen av förfarandena samt om avgörandet av deras fall,

c) låta barnens synpunkter, behov och intressen framföras och beaktas i förfaranden där deras personliga intressen berörs, på ett sätt som är förenligt med den nationella lagstiftningens procedurreglar,

d) tillhandahålla lämpligt stöd till barnen under hela rättsprocessen,

e) skydda, när det är lämpligt, barnens privatliv och identitet och vidta åtgärder i enlighet med nationell lagstiftning för att undvika otillbörlig spridning av information som skulle kunna leda till att barnen identifieras,

f) ge barnen och deras familjer och vittnen skydd mot hotelser och vedergällning i lämpliga fall,

(g) Avoiding unnecessary delay in the disposition of cases and the execution of orders or decrees granting compensation to child victims.

2. States Parties shall ensure that uncertainty as to the actual age of the victim shall not prevent the initiation of criminal investigations, including investigations aimed at establishing the age of the victim.

3. States Parties shall ensure that, in the treatment by the criminal justice system of children who are victims of the offences described in the present Protocol, the best interest of the child shall be a primary consideration.

4. States Parties shall take measures to ensure appropriate training, in particular legal and psychological training, for the persons who work with victims of the offences prohibited under the present Protocol.

5. States Parties shall, in appropriate cases, adopt measures in order to protect the safety and integrity of those persons and/or organizations involved in the prevention and/or protection and rehabilitation of victims of such offences.

6. Nothing in the present article shall be construed to be prejudicial to or inconsistent with the rights of the accused to a fair and impartial trial.

Article 9

1. States Parties shall adopt or strengthen, implement and disseminate laws, administrative measures, social policies and programmes to prevent the offences referred to in the present Protocol. Particular attention shall be given to protect children who are especially vulnerable to such practices.

2. States Parties shall promote

g) undvika onödig försening i handläggningen av ärenden och verkställande av avgöranden som rör ersättning till barnen,

2. Konventionsstaterna skall säkerställa att osäkerhet i fråga om offrets verkliga ålder inte förhindrar inledande av brottsutredningar, inbegripet utredningar som syftar till att fastställa offrets ålder.

3. Konventionsstaterna skall säkerställa att barnets bästa kommer i första rummet vid rättsväsendets behandling av barn som är offer för de brott som beskrivs i detta protokoll.

4. Konventionsstaterna skall vidta åtgärder för att säkerställa att personer som arbetar med offer för de brott som är förbjudna enligt detta protokoll ges lämplig utbildning, särskilt i juridik och psykologi.

5. Konventionsstaterna skall i lämpliga fall anta åtgärder för att skydda sådana personers och/eller organisationers säkerhet och integritet som är engagerade i att förhindra och/eller skydda och rehabilitera offer för sådana brott.

6. Ingenting i denna artikel får tolkas så att det påverkar eller är oförenligt med den anklagades rätt till en rättvis och opartisk rättegång.

Artikel 9

1. Konventionsstaterna skall anta eller förstärka, genomföra och sprida lagar och administrativa åtgärder, social politik och program för att förebygga de brott som avses i detta protokoll. Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt att skydda barn som är särskilt sårbara för sådan verksamhet.

2. Konventionsstaterna skall ge-

awareness in the public at large, including children, through information by all appropriate means, education and training, about the preventive measures and harmful effects of the offences referred to in the present Protocol. In fulfilling their obligations under this article, States Parties shall encourage the participation of the community and, in particular, children and child victims, in such information and education and training programmes, including at the international level.

3. States Parties shall take all feasible measures with the aim of ensuring all appropriate assistance to victims of such offences, including their full social reintegration and their full physical and psychological recovery.

4. States Parties shall ensure that all child victims of the offences described in the present Protocol have access to adequate procedures to seek, without discrimination, compensation for damages from those legally responsible.

5. States Parties shall take appropriate measures aimed at effectively prohibiting the production and dissemination of material advertising the offences described in the present Protocol.

Article 10

1. States Parties shall take all necessary steps to strengthen international cooperation by multilateral, regional and bilateral arrangements for the prevention, detection, investigation, prosecution and punishment of those responsible for acts involving the sale of children, child prostitution, child pornography and child sex tourism. States Parties shall also promote international cooperation and coordination between their authorities,

om information på alla lämpliga sätt, utbildning och vidareutbildning främja medvetenheten hos allmänheten, inbegripet barn, om förebyggande åtgärder och om de skadliga effekterna av de brott som avses i detta protokoll. Konventionsstaterna skall vid fullgörandet av sina förpliktelser enligt denna artikel uppmuntra till medverkan av samhället och, särskilt, av barn och offer, i sådan information och i utbildningsprogram, även på internationell nivå.

3. Konventionsstaterna skall vidta alla möjliga åtgärder i syfte att se till att allt lämpligt bistånd ges till offren för sådana brott, inbegripet deras fullständiga återanpassning i samhället och deras fullständiga fysiska och psykiska återhämtning.

4. Konventionsstaterna skall säkerställa att alla offer för de brott som beskrivs i detta protokoll får tillgång till lämpliga förfaranden för att utan diskriminering söka skadestånd från dem som är juridiskt ansvariga.

5. Konventionsstaterna skall vidta lämpliga åtgärder i syfte att effektivt förbjuda produktion och spridning av material som annonserar om de brott som beskrivs i detta protokoll.

Artikel 10

1. Konventionsstaterna skall vidta alla nödvändiga åtgärder för att stärka det internationella samarbetet genom multilaterala, regionala och bilaterala arrangemang om förebyggande, upptäckt, utredning, åtal och bestraffning av dem som är ansvariga för handlingar som omfattar försäljning av barn, barnprostitution, barnpornografi och barnsexturism. Konventionsstaterna skall även främja internationellt samarbete och samverkan mellan

national and international non-governmental organizations and international organizations.

2. States Parties shall promote international cooperation to assist child victims in their physical and psychological recovery, social reintegration and repatriation.

3. States Parties shall promote the strengthening of international cooperation in order to address the root causes, such as poverty and underdevelopment, contributing to the vulnerability of children to the sale of children, child prostitution, child pornography and child sex tourism.

4. States Parties in a position to do so shall provide financial, technical or other assistance through existing multilateral, regional, bilateral or other programmes.

sina myndigheter, nationella och internationella icke statliga organisationer och internationella organisationer.

2. Konventionsstaterna skall främja internationellt samarbete för att bistå barnoffer i deras fysiska och psykiska återhämtning, återanpassning i samhället och repatriering.

3. Konventionsstaterna skall främja ett ökat internationellt samarbete för att angripa de grundorsaker, till exempel fattigdom och underutveckling, som bidrar till att barn är sårbara för försäljning av barn, barnprostitution, barnpornografi och barnsexturism.

4. De konventionsstater som har möjlighet skall tillhandahålla finansiellt, tekniskt eller annat bistånd genom befintliga multilaterala, regionala, bilaterala eller andra program.

Article 11

Nothing in the present Protocol shall affect any provisions that are more conducive to the realization of the rights of the child and that may be contained in:

- (a) The law of a State Party;
- (b) International law in force for that State.

Artikel 11

Ingenting i detta protokoll skall påverka några bestämmelser som går längre när det gäller att förverkliga barnets rättigheter och som kan ingå i

- a) en konventionsstats lagstiftning,
- b) internationell rätt som är i kraft för den staten.

Article 12

1. Each State Party shall, within two years following the entry into force of the present Protocol for that State Party, submit a report to the Committee on the Rights of the Child providing comprehensive information on the measures it has taken to implement the provisions of the Protocol.

2. Following the submission of the comprehensive report, each State Party shall include in the reports they submit to the Com-

Artikel 12

1. Varje konventionsstat skall inom två år efter detta protokolls ikraftträdande för den konventionsstaten lämna en rapport till kommittén för barnets rättigheter med utförlig information om de åtgärder den vidtagit för att genomföra bestämmelserna i protokollet.

2. Efter avgivandet av den utförliga rapporten skall varje konventionsstat i de rapporter den avger till kommittén för barnets rättig-

mittee on the Rights of the Child, in accordance with article 44 of the Convention, any further information with respect to the implementation of the present Protocol. Other States Parties to the Protocol shall submit a report every five years.

3. The Committee on the Rights of the Child may request from States Parties further information relevant to the implementation of the present Protocol.

Article 13

1. The present Protocol is open for signature by any State that is a party to the Convention or has signed it.

2. The present Protocol is subject to ratification and is open to accession by any State that is a party to the Convention or has signed it. Instruments of ratification or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 14

1. The present Protocol shall enter into force three months after the deposit of the tenth instrument of ratification or accession.

2. For each State ratifying the present Protocol or acceding to it after its entry into force, the Protocol shall enter into force one month after the date of the deposit of its own instrument of ratification or accession.

Article 15

1. Any State Party may denounce the present Protocol at any time by written notification to the Secretary General of the United Nations, who shall thereafter inform the other States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention. The denunciation shall take effect one year after the date

heter i enlighet med artikel 44 i konventionen inkludera all ytterligare information om genomförandet av bestämmelserna i detta protokoll. Andra konventionsstater i protokollet skall avge en rapport vart femte år.

3. Kommittén för barnets rättigheter kan begära ytterligare information från konventionsstaterna om genomförandet av bestämmelserna i detta protokoll.

Artikel 13

1. Detta protokoll är öppet för undertecknande av varje stat som är part i konventionen eller som har undertecknat den.

2. Detta protokoll skall ratificeras och är öppet för anslutning av varje stat som är part i konventionen eller som har undertecknat den. Ratifikations- eller anslutningsinstrument skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

Artikel 14

1. Detta protokoll träder i kraft tre månader från den dag då det tionde ratifikations- eller anslutningsinstrumentet deponerades.

2. För varje stat som ratificerar detta protokoll eller ansluter sig till det efter dess ikraftträdande träder protokollet i kraft en månad från den dag då dess eget ratifikations- eller anslutningsinstrument deponerades.

Artikel 15

1. En konventionsstat kan när som helst säga upp detta protokoll genom skriftlig notifikation till Förenta nationernas generalsekreterare, som därefter skall underrätta de andra konventionsstaterna och alla stater som har undertecknat konventionen. Uppsägningen träder i kraft ett år från den dag då gene-

of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. Such a denunciation shall not have the effect of releasing the State Party from its obligations under the present Protocol in regard to any offence that occurs prior to the date on which the denunciation becomes effective. Nor shall such a denunciation prejudice in any way the continued consideration of any matter that is already under consideration by the Committee on the Rights of the Child prior to the date on which the denunciation becomes effective.

Article 16

1. Any State Party may propose an amendment and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate the proposed amendment to States Parties with a request that they indicate whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting upon the proposals. In the event that, within four months from the date of such communication, at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly of the United Nations for approval.

2. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of the present article shall enter into force when it has been approved by the General Assembly and accepted by a two-thirds majority of States Parties.

3. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties that have

ralsekreteraren mottog notifikationen.

2. En sådan uppsägning skall inte innebära att konventionsstaten befrias från sina åtaganden enligt detta protokoll med avseende på något brott som inträffar före den dag då uppsägningen träder i kraft. Inte heller skall en sådan uppsägning på något sätt påverka den fortsatta behandlingen av ett ärende som redan tagits upp av kommittén för barnets rättigheter före den dag då uppsägningen träder i kraft.

Artikel 16

1. Varje konventionsstat får föreslå en ändring och överlämna förslaget till Förenta nationernas generalsekreterare. Generalsekreteraren skall sedan översända ändringsförslaget till konventionsstaterna med en begäran om att dessa anger om de tillstyrker att en konferens med konventionsstaterna sammankallas för att behandla och rösta om förslagen. Om minst en tredjedel av staterna inom fyra månader efter förslagets översändande tillstyrker en sådan konferens, skall generalsekreteraren sammankalla konferensen i Förenta nationernas regi. Varje ändringsförslag som antagits av en majoritet av de vid konferensen närvarande och röstande konventionsstaterna skall underställas Förenta Nationernas generalförsamling för godkännande.

2. En ändring som antagits enligt punkt 1 i denna artikel träder i kraft när den har godkänts av generalförsamlingen och accepterats av konventionsstaterna med två tredjedels majoritet.

3. När en ändring träder i kraft skall den vara bindande för de konventionsstater som har accep-

accepted it, other States Parties still being bound by the provisions of the present Protocol and any earlier amendments they have accepted.

terat den, medan övriga konventionsstater fortfarande är bundna av bestämmelserna i detta protokoll och eventuella tidigare ändringar som de accepterat.

Article 17

1. The present Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.

2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of the present Protocol to all States Parties to the Convention and all States that have signed the Convention.

Artikel 17

1. Detta protokoll, där de arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texterna äger lika giltighet, skall deponeras i Förenta nationernas arkiv.

2. Förenta nationernas generalsekreterare skall översända be styrkta kopior av detta protokoll till alla konventionsstater och alla stater som har undertecknat konventionen.

BILAGA 4

Socialutskottets yttrande 2005/06:SoU3y

Försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi – Fakultativt protokoll till konventionen om barnets rättigheter

---

Till justitieutskottet

Inledning

Proposition 2005/06:68 försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi – Fakultativt protokoll till konventionen om barnets rättigheter har hänvisats till justitieutskottet. Den 31 januari 2006 beslutade justitieutskottet att bereda socialutskottet tillfälle att yttra sig över förslagspunkt 1 i propositionen jämte eventuella motioner.

Ingen motion har väckts i anledning av propositionen.

Propositionen föranleder följande yttrande från socialutskottet.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner det av Förenta nationernas generalförsamling den 25 maj 2000 antagna fakultativa protokollet till konventionen om barnets rättigheter om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi. I propositionen föreslås också de lagändringar som anses nödvändiga för att kunna tillträda protokollet.

Regeringens bedömning är att svensk lagstiftning i huvudsak uppfyller åtagandena i protokollet. Lagändringar krävs dock i fråga om kriminalisering av och påföljder för mellanhänders otillbörliga framkallande av samtycke till adoption av barn. Till följd härav föreslås att det i 7 kap. brottsbalken införs ett nytt brott – *otillbörligt utverkande av samtycke eller tillstånd till adoption av barn*. Även försök till sådant brott föreslås kriminaliseras.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2006.

Utskottets överväganden

Försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi utgör fullständigt oacceptabla företeelser. De är uttryck för en cynisk människosyn och en bristande respekt för barn som individer. Företeelserna är till sin natur oftast gränsöverskridande och organiserade. Inget enskilt land kan genom enbart nationella åtgärder komma tillrätta med problemen. Internationellt samarbete är därför nödvändigt.

Det nu aktuella fakultativa protokollet till konventionen om barnets rättigheter förväntas bli ett effektivt instrument i kampen mot människohandel med dess olika syften, samt också när det gäller att bekämpa olagliga adoptioner. Därutöver bedöms protokollet kunna utgöra en stark grund för det internationella samarbetet när det gäller bekämpandet av barnprostitution och att barn används för framställning av pornografi.

Utskottet delar bedömningen att Sverige aktivt bör främja och delta i olika aktiviteter i det internationella samarbetet för att bekämpa försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi.

Staternas tillämpning av det fakultativa protokollet kommer att inkluderas i den granskning som FN:s kommitté för barnets rättigheter gör av staternas framsteg och åtgärder för att förverkliga barnets rättigheter. Utskottet anser det självklart att Sverige godkänner ett fakultativt protokoll till barnkonventionen som avser att ge barn ett utökat skydd mot människohandel, olagliga adoptioner, barnprostitution och barnpornografi.

Utskottet föreslår därför att justitieutskottet tillstyrker ett godkännande av förslagspunkt 1 i propositionen.

Stockholm den 21 februari 2006

På socialutskottets vägnar

Ingrid Burman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ingrid Burman (v), Kristina Zakrisson (s), Margareta Israelsson (s), Cristina Husmark Pehrsson (m), Kerstin Heinemann (fp), Conny Öhman (s), Lars U Granberg (s), Anne Marie Brodén (m), Marina Pettersson (s), Kenneth Johansson (c), Christer Engelhardt (s), Magdalena Andersson (m), Elina Linna (v), Jan Lindholm (mp), Jan Emanuel Johansson (s), Marita Aronson (fp) och Ulrik Lindgren (kd).